

befindet) halbkreisförmig oder bisweilen mehr rechteckig mit abgerundeten Hinterecken, was ungefähr auf dasselbe hinauskommt. Der hinter dem Deckel gelegene behaarte Teil des 5. Tergits (das Deckelchen ist stets unbehaart) ist bei *galeata* ein schmales mit der Spitze nach hinten gerichtetes Dreieck oder ein Trapez, wenn die Spitze fehlt. Bei der neuen Art ist das Deckelchen keilförmig, länger als am Grunde breit, hinten quer abgestutzt. Der übrige Teil des 5. Tergits umrahmt das Deckelchen in der Weise wie Fig. H es erkennen lässt, etwa schmal hufeisenförmig. Ferner finden sich kleine Unterschiede an Beinen und Flügeln. An den Vorderbeinen verhalten sich Tibia und Tarsen bei *galeata* in der Länge wie 3:4, bei *cuneata* wie 6:7. Die Randader geht bei *cuneata* etwas über die Mitte hinaus (0,53), bei *galeata* nur bis zur Mitte (0,50). Alle meine Exemplare der neuen Art haben deutlich hervortretende Längsadern und eine etwas gelbgraue Flügelmembran, bei *galeata* findet man beides öfters blasser. Schwinger auch bei *cuneata* schwarz. — Länge 1,1—1,3 mm. — Nach 7 Exemplaren beschrieben, die ich hier und dort vereinzelt sammelte: Valkenburg (niedl. Prov. Limburg) 5.VII. 1923 und 7.VII. 1924 [auch ein ♀, das ich in Coll. de Meijere sah, stammte aus Valkenburg]; Bonn a. Rh. 26.VII. 1922; Feldkirch (in Vorarlberg, Oesterr.) 7.VIII. und 18.VIII. 1920. Jedenfalls weit seltener als *M. galeata*!

Eenige waarnemingen over *Hoplites Milhauseri* F.

door

C. J. H. Franssen.

De laatste jaren ben ik in de gelegenheid geweest eenige waarnemingen te doen over *Hoplites Milhauseri*.

Vooreerst wordt algemeen aangenomen onder de lepidopterologen, dat deze soort overal uiterst zeldzaam is, wat voornamelijk wordt toegeschreven aan het „feit“, dat spechten of andere vogels de poppen uit de cocons zouden halen; immers in Seitz deel II pag. 292 leest men: In Mittel- und Südeuropa verbreitet, aber überall selten..... en iets verder: man findet die Gespinste nur leicht, wenn sie ein Loch haben, das, wie meist angenommen wird, besonders von Spechten herrührt, die die Puppen ausgefressen haben.

Berge schrijft op blz. 103: Lebt im Juni, Juli auf freistehenden Eichen (selten Buchen) und verwandelt sich am Stamm, in Manneshöhe, in einem schwer unterscheidbaren Gehäuse, welches häufig von Spechten ausgefressen wird, was die Seltenheit des Falters erklärt. Ook de meeste andere schrijvers laten zich in dezen geest uit. Is deze soort nu inderdaad al of niet zeldzaam?

In twee jaren tijds vond ik precies 1200 cocons, waarvan er 30 gevuld met gezonde poppen,

10 gevuld met verschimmelde en doode poppen, 40 gevuld met al of niet uitgekomen poppen van sluipwespen, 2 met binnen de cocon uitgekomen vlinder, 1103 leeg cocons, waaruit vlinders gekomen waren (dit kan men zien aan het ellipsvormige gaatje) en 12 door vogels opengemaakt (hier heeft het gaatje een onregelmatigen vorm). Bovenstaande cijfers leeren dus dat er precies 1 % cocons door vogels worden opengemaakt (althans in de door mij onderzochte gevallen). Moet de schijnbare zeldzaamheid dan worden toegeschreven aan het bovenvermelde feit (spechten)? Ik zeg met opzet schijnbare zeldzaamheid, daar Milhauseri in werkelijkheid niet zeldzaam is. Dat deze soort zoo weinig bekend is, komt alleen van de verborgen levenswijze. Als rups leeft de soort namelijk hoog in de eiken en ontsnapt dus aan de aandacht; de gevulde cocons zijn uiterst moeilijk te vinden, terwijl de vlinders, in rusttoestand tegen eikenstammen gezeten, evenmin te zien zijn. Er is in Limburg haast geen eik, of men vindt er een leeg cocon van Milhauseri. We kunnen dus gerust concludeeren, dat deze soort niet zeldzaam is, doch alleen aan de waarnemingen ontsnapt door hare verborgen levenswijze.

Wanneer de vlinder de pop verlaten heeft, komen er allerlei insecten door het gaatje der cocon binnen en vinden hier een goede schuilplaats. Het is mij gebleken, dat vogels (voornamelijk spechten) de insecten er uit halen en hierbij in de meeste gevallen het door den vlinder gemaakte gaatje vergrooten of een nieuw gaatje bijmaken.

In de literatuur is het de gangbare meening, dat alle poppen op manshoogte gevonden worden, doch niets is minder juist dan dit. Wel zal de soort niet licht boven 2 M. verpoppen. Ik vond zelfs cocons onder den grond! Vooral op beukeboomen spint Milhauseri zich vlak boven den grond in. Ook heb ik opgemerkt, dat de soort bij voorkeur aan de Oostzijde der boomen verpoppt. Bij hooge uitzondering trof ik poppen aan de Westzijde der boomen aan en dan bevatte de cocon meestal nog een verschimmelde pop.

Korte Mededeelingen.

In 't vorig nummer werd een bericht van den heer R. Hermans uit Nuth weergegeven over een grooten lindeboom, die door miljoenen mijten overal met een fijn weefsel bedekt was. Ondertusschen zijn ons van verschillende zijden omtrent deze beestjes de volgende inlichtingen verstrekt:

Op de maand. vergadering van 1 Oct. deelde de Z.Eerw. Rector Jos. Cremers mede dat men hier klaarblijkelijk te doen had met de „Bladspinnmijt“, *Tetranychus telarius*, die van af 't voorjaar tot in den laten Herfst in massa's leeft op linden, wier bladeren zij, doordat ze er 't sap uitzuigt, vaak in Augustus reeds geel doet worden en afvallen.

Uit de eieren, welke de nauwelijks $\frac{1}{2}$ m.M. lange, ovale, groen-gele of roodachtige mijten op de bladeren leggen, sluipen reeds na weinige dagen zespootige larven te voorschijn, die nadat ze tweemaal van huid verwisseld hebben, overgaan in een achtpootig nymphenstadium, totdat ze na eene laatste vervelling als volkomen mijt verschijnen.

Al deze overgangsvormen kan men naast elkaar vinden in 't dichte spinsel, 't welk als een meelachtige (?) massa de lindenbladeren bedekt. De overwintering vindt plaats in den grond of ook in de spleten van de stammen. Als in den Herfst de mijten haar winterkwartier betrekken, laten zij vaak op haar weg langs takken en stammen 't fijne witte spinsel achter, 't welk schittert als ijs.

Naar aanleiding van een monster van het spinsel en de maaksters ervan, door de redactie aan Dr. A. C. Oudemans (Arnhem) toegezonden, schreef ons deze vermaarde acaroloog o.a.:

„De Acari heeten *Tetranychus telarius* (L. 1758), of spinnende mijten. Zij zijn groen van kleur, maar die kleur verandert tegen het najaar in geelgroen — groengeel — geel — oranje — rood. Zij spinnen met hun palpen, niet uit spintepels. Zij spinnen aan de onderzijde der bladen in den zomer dergelijke glimmende platen (een zeer dicht weefsel), ook wel eens priëltjes (*Acarodomatien*) in de bladnerfhoecken. Men neemt aan, dat die spinsels hen beschermen tegen den wind, die hen anders weg zou waaien. In het najaar verlaten zij de bladen en spinnen over den stam, vermoedelijk om te overwinteren, en dan eieren te leggen. Tegen het voorjaar zijn de meesten, zoo niet allen, dood.

Tetranychus behoort tot de *Tetranychidae*, die aan *Bdellidae* (snuitmijten) en *Cheyletidae* (schaarmijten), verwant zijn, en vele andere. Te zamen vormen zij de groep der *Cursoria*. En deze zijn in de verte verwant aan de bekende *Trombidiidae*, e tutti quanti.

Ik ontving reeds van vele zijden dezelfde vraag.”

Vliegenlarven en rupsen op *Atropa Belladonna*.

In den zomer van 1922 en 1923 zaten in de bladeren van *Atrop. bell.* in den Muscumbuin massa's kleine grijs-groene larven, die de bladeren kris-kras doormijnden en in deze gangen ook haar coconnetje maakten; na enkele dagen kwamen hieruit vliegjes te voorschijn. Op de Zomervergadering der Entom. Vereeniging, gehouden in 1923 te Valkenburg, stelde ik ter determinatie enkele dezer vliegen en ook larven ter hand aan Professor Dr. J. C. H. de Meijere. Ik heb er helaas niets meer van gehoord.

Voor zoover ik heb kunnen nagaan bleven de

Belladonna-planten dit jaar van wege deze vliegen onaangetast.

* * *

In den Zomer van 1923 werden de bladeren van *Atropa Belladonna* bezocht door zeer vele groene rupsen, die bij voortkweeking in 't Museum de rupsen bleken te zijn van *Mamestra brassicae*.

De rupsen, die zich verpopt hadden in den grond, waarmee de bodem van 't insectarium was bedekt, leverden einde Mei 1924 de vlinders.

* * *

Terwijl in 1924 de *Atr. Belladonna* geen last had van de rupsen van *Mamestra brassicae*, werden dit jaar in Aug.—Sept. de planten zeer veel bezocht door de bruine ruigehaarde rups van den Tijgervlinder, *Spilosoma lubricipeda* L., waarvan 't bekend is, dat ze in stadstuinen soms zeer schadelijk kan optreden.

* * *

Voor herkauwende dieren zijn de bladeren van *Atr. Belladonna* schadelijk, ja doodelijk.

De lijster en merel kan zonder schadelijke gevolgen hare vruchten eten.

't *Belladonnakevertje* *Epitrix Atropae* leeft uitsluitend op deze plant.

JOS. CREMERS.

Boekbespreking.

De Uitgevers-Maatschappij Brusse zond mij: „Snelvoet, de Schrik der Veluwe”, door H. E. Kuyman. Uit de inleiding vernemen we: „Nu ons tegenwoordig zoovele vertaalde werken bereiken, waarin ons van 't leven der dieren uit andere werelddeelen en landen wordt medegedeeld, kwam bij mij de wensch op om anderen iets te vertellen van wat ik zag en hoorde gedurende mijne omzwervingen in de velden en bosschen van ons eigen schoone land”. De bedoeling is goed en zeker zou er in den trant van Long e.a. iets te vertellen zijn over inheemsche dieren, maar dat eischt kennis, toewijding en een aandachtig bespieden in de natuur zelf. Deze drie dingen missen we in dit werkje. 't Is gemaakt en gefantaseerd op de studeerkamer met als eenige grond zeker jeugdomzwervingen op de Veluwe. We missen de waarheid, die zoo goed spreekt uit de serie van Long, die bij dezelfde uitgever verscheen, en die ik nog eens hoop te bespreken. De illustraties zijn slecht en de wilde kat, die op de Veluwe leeft, is een nieuwe aanwinst voor onze fauna.

G. H. WAAGE.

Errata in het September-nummer.

Blz. 122 kolom 2 regel 5 en 7 van boven, lees: Nitzsch — blz. 128 in 't onderschrift van de afbeelding, lees: *hypoleuca hypoleuca* — blz. 131 kol. 2 achter regel 11 v. b., lees: ziemlich gerade, doch ist sie in der Mitte eine Strecke weit etc. — regel 30 v. b., lees: Ujhélyi.